Массе а мехкий пролетареш, вlаwагlкхета!

СЕРДАЛО

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гlалгlай обкома,

Нохч-Гlалгlай АССР Лаккехьарча Советеи Министрий Советеи орган

(«СВЕТ») Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШИНАРА, 29 май, 1973 шу. ● № 64 (5325). Мах 2 кеп.

ИДЕЙНО-ПОЛИТИЧЕСКИ КХЕТАМ БАЛАР ТОАДЕ

Къахьегамхошта идейно - политически кхетам балар вай парте кертерча декъархь цаI да. КПСС XXIV съезда решенеш, новкъоста Л. И. Брежнев СССР тьаьнь 50 шу дизарах яь доклад партийн организацеца беча идеологически балха доарлIаме гIулакх а хинна дIаэттай.

Кхетама болх беш партийни организацеца шоашта хьалхашка уттадеу кертера дар ваьха политически къахьегамца хьинар дIахо а айзагга, Iилма - технически прогресс сихьара, общественни производствена интенсификацин яра, къахьегама овсарле дакъхьара тIехьа къовсам лоаттабара уж вIашагIтохар да. «Новкъостий, ыкъад Л. И. Брежнева, — вай хьвер кисина бердаш а долиш шурий тоштолаш Iоуха дер дайнарй дуне лац, из я адамаен истори чухь эгlара дикагIа вIашагIтехьаьккхан эгlара дукхагIа къахьегам безаш йола общество. Цу обществе бахархьа къахьегам эгlара дукхагIа безаш, дог-уйла цIенагIа долиш, дика вIашагIтехьбаьнен, дика саккхетам болен нах».

Коммунизм хьалъара тайп-тайнарча дукхача декхарашта юкъе эгlара чоаплакхетIа да ледара саг хьалхалеар. Социалистически демократин коммунистически общественни отношенеш дIахо дегIаболаяр, дикагIа йолча культурашца цхьа Iнама ларда тIа довзарахи къахьегамхоь ахебар, керда общество хьалъеш воаллачу нравственин гIулакхаш дIахо а дегIадолалар, советски саг патриотически уйлен къаьнан юкъара культурашца къахьегар — уж да тахан идеологически балха керттера декхаран.

Советски наха гоама да цхьа хьам вокхад тIех хетар. Советски нах курал ем да дунен историе чухь керда зама хьайийлача шоай Дахенах. Мамара, прогресса, коммунизма, интернационализма идеин дуненна яйзача идеех эгlара дикагIа йола идеин я. Хьаьта вай курал ем да уж идеин вай дерригача вахара идеин хиларах.

Советски саг къама юкъара курал — из я Iаламмате йоккха, кIоаргга маIан дола, бIаьхий чулоацан бола уйла. Вай мехка Iара хьалх къаьст-къаьста хьайийча царех боахкача къаман уйлах кIоаргга а лоаргга а я из. Миллионаш миллионаш болча советски наха къахьегамца, денаала, творчески турнашца хьадаь дикагIа мел дар шийла чулацадеш цо.

«Коммунизм хьалъара наькъ тIа вай дIахо ме долх, СССР дерриг хьалхаш цхьана вIашагIтохаш дола экономически, культурин миттга кхидола бувзамаш дуккхача тайнарех чоаргIарIех ме худ,— ныкъад СССР хьаьк 50 шу дизарах ше доклад ен Л. И. Брежнева,— советски саг юкъара къамел курал аьнна вай цIи йолаккхача сайгалаь-йоккхача общноста дика чулоаман низ болашгIех кIоаргга гIех худ».

Боахами культурех хьалъеча толамаш доахнага Iалашдеу идейно - политически кхетам балара болх лерттIа лелабаро. Областной партийни организацеи балха тIа массаза а доарлIаме моттиг дIалоацйи хиннад къаман политиказ, къахьегамхошта интернационални, патриотически, атеистически кхетам балара деша, вай мехка ленински къамий политика дIаяхьарах дахьна беркат къахьегамхошта дIадовзийтIагара.

Советски нах доттагIалеп, интернационални цхьоагIон уйлаца хьалхлебар тахан а партийни, советски, профсоюзни, боахама, культурни общественни организацеи балха чулоацамца керттерчарех цаI да.

Дукха хьолаш хиннача КПСС Нохч - Гlалгlай обкома Х вьелнуо дийцар бахача наха идейно - политически, интернационалыми, атеистически кхетам чоаргIа балара, республика боахами культурех дегIахьувзара дахьчера областной партийни организацеи дехкаран. Уж декхарап дийцар цуз тIехьагIа хиннача парте горкомий, районний пленумашца, юхьъаьнарча партийни организацеи сообранешка. Советски Социалистически Республикай Союза 50 шу дизарах Л. И .Брежнева яьча доклада тIа маяхара идейно-политически болх дIахо чоаргIбара, къахьегамхой интернационални уйлана хьалхлебара дешаш дувцаш хиннад къахьегача коллективай сообранеш, хIаьта уж деношка дIайо-лаьургIолаш я бахача наьха сходан.

Уж дешаш дувцаш гучадаьлнад партийни, советски, общественни организацеша хIанз а идейно-политически болх мела, бахача чаьха тайп-тайнарча категореб лоарлIаме ца беш лелабеара. Республика кулгалдеча болхлоша, къаьстта гIалгIашен нохчашен, кхетам балара дешаш кIезига къастадеара, цар чулоацамца па хьежаьга, къахьегамхошта хьалхалха политически доклади, атеистически темаех беседаш кIезига елга.

Дукхача партийни организацеша хьалда къовсам лоаттабар наьха сакхетам чу хIанз а дисача къаьнарча заман зуламерча гIулакхашта духьала, дын общественни тоабаш болх лов, кIоаргга анализ яц бахача наьха доарлIаме дакъа ды лелабеш хилара бахьанашта, атеистически балхаш хьалхара кIезига холуш хIинад. Де дезар дан моллаша, дына тоабаша законах доацап леладеу гIулакхаш дIадахара, тIехьабисача, политически сакхетам лоха болча наха царга Iоатькъам ца байтара. Нохчийн гIалгIайн исторически дегIабахкара ший тайпара баьнхало йолаш хилара массаза доарлIам бац.

Партийни комитеташа, юхьъаьнарча партийни организацеша массаза а боагIтаю бола политически мах а бах хьадда юха а тохаш национализмистически элементашца леладер, цудухьа тхона хIама мича ду ахаш лел уж.

Советски патриотизман интернационализман уйланиа къахьегамхой хьалхехбара бокъха лоарлIан а беш парте XXIV съездо белгалдир коммунизма идеалаата духьалерча национализмистически гIулакхашта духьала тIагIерттта къовсам лоаттабелга. Дындалийта йинн ян дына предрассудкаш — кIоаргIа яхаш, политически дахьке тобал хьалхийнна боацача нохка психологеша кIезига дIаIайна яздеш йоаш. ЛоаргIам болаш да коммунисташ, комсомольцаш, берриге къахьегамхой молларча тайпара а гучаюьне а арахьарча буржуазни пропаганда хьалхьеш йола предрассудкаш йовза хоьш, моллагIча тайпара а национализм лелаеш, кхидола къаман гIама долаш, царех дыкъхаста гIерташ, сонтал делаеш барашна лира къовсам лоаттабеш цхьаз.

Цхьаьолча моттигашка кулгалдеча кадрашка боагIтаюь тайпара хьабехаш-коллектнеб кхетама болх лелабарах, партийнни пачхьалкхенн дисциплина лерабаех, хьалхьбоахама планаш социалистически декхарашн кхоашшдарах болх бехктохам.

Партийнн комсомольскни организацеб теркама нохкмоттинг массаза а латта деза кагирхой интернационалын уйлаа йолаш хьалхехбар. Хьаьа хете а, республика вуэашка, цхьаьолча техникумашка, профтехучилишашка, школаншка хIанз а йолаш я цхьаьолча студентата харцахара гIулакхаш делаеш, социалистически общежитт бокъонаш телхаеш йола моттигаш. Кагирхой интернационални уйла йолаш хьалхебелга гIулакхо партийнн организацеш декхарийла юкъе цахалдаш кхетама болх бе, социалистически интернационализма идеин, маркисткэ - ленинскэ теорм, ленинскэ къамий политикэ кIоаргIа кхетае а йовза а царна гIо де.

Партийнн организацеб низаш тIадахийта хила деза хлалкнй доттагIаеп, советски патриотизмам интернационализмаи уйла йолаш къахьегамхой хьалхехбара. Из болх денале, тIагIерта, партийнн, классовы позиеш тIара банза баргбап, цо гучабака беза буржуазни национализма реакционни чулоацам, дIабовзийта беза КПСС ленински къамий политика сийлахь-бокъха низ.

ДОАКЪАР КИЙЧДАР СИХДЕ

Пятилетка кхоалгIча шера доакъар кийчдара чIоагIа дика аьттув болап хьаьап да. ДIайийнен эрн тIаьяьнен баьшап хьубкъарех юкъара хьайбай боахама кхоачамхилап йол. Ялыа хьоар, сенаж кийчье торо я чух шера юрта боахама кхъьхьегамой.

Хlанз масса долчча боахамапка доакъар Iалашде болабеннаб.

Хlанзле республика боахамашка дIайийна баьшап 14,2 эзар гектара тIара хьежай. Цунах Наурски районе 6,1 эзар гектар, Шелковской районе 4,7 эзар гектар. Наурски района боахамашка Iалашьь аятех хьийцай 753 тонн йол, 44 тонн бацца ъоар.

ДIадахача шерий опыто хьаьъкъкхап сенаж хьайбаита чIоагIа пайдане йолеа. ДIадахача шера массарел дукхагIа кийчйр из Шелковской района боакъашца, ух шера еррига республике кийчьъача 4 эзар тонн сенажах 2460 тонн хIанзле цу районе дIаелаай.

Сенаж кийчьегга дика вIашатIехьбаьккхад Надтеречни районе.

Юрта боахама балхех эгlара лозрхIамгарех цаI да доакъар кийчдера. Цу мероприятена боккха теркам тIабахийта беза.

Эри тIаьяьнча дахьIенашкарен почаьшкарен баьшап, дIайийна лоаренн кхIыйола культурашн хIара боахаме хьажха а хьакха ханнаьъь вIашкатхоа еза. Хlара ферме цIьан. Цунах Наурски районе 6,1 эзар, Шелковской районе 4,7 эзар гектар. Наурски района боахамашка Iалашьь аятех хьийцай 753 тонн йол, 44 тонн бацца ъоар.

Дlадахача шерий опыто хьаьъкъкхап сенаж хьайбаита чIоагIа пайдане йолеа. Дlадахача шера

Грозненски «Нефтехимзапчасть» завода боллошта юкъе хIинаре къахьегарца социалистически яьхь хьалха латтаяп массане чIоагIа доарлIаяп сийдеш ца кемпарнст, слесарь - сборщик Ахмадов Кюри. Цхьаьккха сиина дIаяхийташ, цо ший норма 135— 140 процент кхоачаш ца еш. Иштта хьинаре цо къахьегар бахьан долаш завода боллошта юкъе эгlара хьалхарчарца коммунистически къахьегама уларйик яха сийлен цIи елар цунна. Цун портрет хьалгIа хьоал завода Почетни Доска тIа.

СУРТА ТIА: слесарь - сборщик К. Ахмадов.

ПАРТИЙНИ АКТИВАЙ СОБРАНЕШ

Лаккача идейно - политически бозраме чакхъьялар уьк денонашка хинна Грозне Заводской района партийни актива собрани.

Цун доакъашкона дийнар «КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъеш КПСС ЦК лучен хлалкашта юкъе леладелча гIулакхех» йола КПСС ЦК апрельски (1973 ш.) Пленума итогаши дIаяхийтаюь КПСС ЦК апрельски (1973 ш.) Пленума итогаши районна партийни организацена хьалхашка лаття декхарашн» яха дош.

Собране къамьалын дир КПСС обкома хьалхарча секретара С. С. Апряткина, ССРР 50 шу дизара цIеррагIча химкомбината директора Л. А. Шилова, Грозненски Инман-тохкама института цIуркома секретара А. И. Волкова, радиотехнически завода конструкторски биро начальника Е. К. Гарчханова, «Гипроргашефть» института директора С. В. Макарьева, иштта кхыбараша.

Къамьалаш дьяраша къобалйир дунен хлалкашта юкъера кхоахам кIаьдбара, халкъашта юкъера доттагIаш чIоагIдара тIаеразь йола Советски Союза Коммунистически партие машар беза политика, бокъха мах бир машар чIоагIбева КПСС ЦК-ан Леонид Ильич Брежнева шен юкъеккхыйа дакъа.

Пятилетка хоадамбеча шера тIаийна социалистически деспарап районе къахьегамхоша сийдена кхоачанцергIаразь, езача Дьяхен низ чIоагIбара шоай хьакъа жизньогурганах боля собранем тIаийдар партийни актива собране.

* * *

Октябрьски районе партийни активе собране «КПСС XXIV съезда решенеш кхоачашъеш КПСС ЦК лучен хлалкашта юкъе леладелча гIулакхех» йола КПСС ЦК апрельски (1973 ш.) Пленума итогаши районна партийни организацена хьалхашка лаття декхарашн» яха дош.

Собране къамьалын лаьча КПСС Грозненски горкома хьалхарча секретара Н. Я. Правенька, парте районе секретара Н. И. Костюченкос, заводни деспо парткома секретара Е. Г. Малахова, иштта кIыбараша районе берригача къахьегамхой цIеррагIча кхоачашъеш КПСС ЦК гIулакхаш.

Пятилетка кхоалгIча шера тIаийна социалистически деспарап кхоачаш а тIехьхоачаш а де районе къахьегамхой тIабехаш йола резолюци тIаийдар собране.

КАНДИДАТАШТА РЕГИСТРАЦИ ЕШ ЛАТТ

Лаккача лоаматша уьк Советски районе юрташ. Моттигерча Советашка хургIолча хоржамашта кийчо яра болх шерра баьржаб цига. Депутаташца харжа оттабьча кандидатанта регистрацин елга доацача хана чакхдьаннад. 75 кандидата районни Советен 265 кандидата юртарча Советашкеи регистрацин яь аннай. Царех дукхагIбараш массеех созывашка депутатазла харжа хиннад.

Кандидаташта юкъе я Ленина цIеррагIча колхоза кхаш леладер Х. Насуева, цу боахама комсомольски организацина секретарь, трактористе Л. Баканаев. «Берда водзар» яхача колхоза вокхдагIбола бежа Iу В. Шамсалов, районни больнина лор В. Мусостова, «Кирова» цIеррагIча колхоза звеньевая Б. Магомадова.

Агитпунктаннен деятельностакшен шоай болх айбаьб агитатораша. Цар ева беседай керттера тема — КПСС ЦК Генеральни секретара Л. И. Брежнева Германе Федеративни Республика визитаяри КПСС ЦК апрельски (1973 ш.) Пленума материалаш. Депутаташа иштта дувц советски хоржама системах, патилетка кхоалгIча шера заланеш кхоачашъара гIулакх мишта лел районе, иштта кхыдолча дешаеб.

* * *

Гудермесски районе городскойн юртийн советашка депутатала харжа оттабьача кандидаташта регистрацин дIахо а еш лаьт. Хlанзала нIча кийчо новкъосташ ду из болх дика вIашатIехьбаьккха леладебе. Городской Совета депутаталла оттабьа кандидаташ хьалхарча округах — НПС-3 начальник. В. Прошутинский, вторклагIча округа округа — докомотивни депо сдесарь Н. Пахомов, 12 хоржама округах — «Дружба» совхоза доярка В. Вердар регистрацин яь чакхбьаннаб.

РАЙОННИ СОВЕТИЙ СЕССЕШ

Дукха ха йоаццан хиннача Грозненски районна къахьегамхой депутатий Совета сессе организационни доп дийнар. Районолкомэ председателя декхарех сессе мукъалыкхар Т. М. Эсенбаева. Райисполкома председателалла Ш. Я. Дурдиев харжар.

Уж деношка чакхъьяннача Малгlабика городской къахьегамхой депутатий Совета сессе организационни председателя дикъарех мукъалыкхаьп Е. Л. Ахильгов. Горисполкома председателя деспа Г. Т. Яндиева тIаидилар сессе.

ДИКА ТОЛАМАШ ДОАХАШ

Ййслагlча пятилетка кхоалагIча, доалдамбеча шера шоашта хьалхашка латта декхарап кхоачашцара берриге низ тIабахийта къахьегаш бе укх бIаьстан деношка Наурски района «Красное Знамя» колхоза хьайбаи леладеран. Хlаьта дика хьокхамаш а лоах.

Масала, паччахьалкхенга хьайбай продукци йолхара хьалхарча кварталца план дикка тIехжоагIа чIоагIбар. Иштта, шура планагIа 170 тонн йохка езаш хиннача 248 тонн сххар. Хlаьта хIанз ферме хIара кхоабаена Iаттагара дийпахь йоаккха шура юкъера лаьрхIача 10—11 килограмм я.

Къаьстта дика къахьег укх деношка колхоз коа тIара оалларан леладеррша. Хlалале кхоачашъяй цар паччахьалкхенга фуэш долхара ах шера план. Иштта, ах шера планагIа 255 эзар фуэ долка деланн хиннача иттлагIа май тIаяхоачаш 281 эзар фуэ дежар паччахьалкхенга.

Колхоза хьайбаи леладеррашта юкъе дика толамаш доахаш къаьнер доирена Гайбекова Асмаа. Джамбетова Зарина, Алхазурова Атас, Килоева Яхас, кхычар.

Х. МАГОМЕТОВ.

ДОАХАН ІАЙ ДИЗАЙ ДІАЙХЕЙ ХУЛИЙТАРГДА ВАЙ

ДИКА ДОАКЪАРАШ ДУККХАГІА ДАХАР, КИЙЧДАР, 1973—1974 ШЕРАШКА ДОАХАННА ДИКА ІАДАККХА КИЙЧО ЯР ДУХЬА СОЦІАЛИСТИЧЕСКИ ЯХЬ ЙОАРЖАЛЯРА ХЬАКЪЕХЬА

КПСС обкома бюрос, республика Министрий Совета, облсовпрофо парте райкомаш, райисполкомаш, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеи, боахамай кулгалхой, юрта боахама министерство совхозий производственни объединеней, «Сюзсельхозтехника» объединеней, кхыйола юртбоахама ведомствап, юрташка гIирсан хьалдеш йолча организацейн предприятейн, колхозашгеп совхозашгеп шефство делаеча предприятей кулгалхой дехкарийла баьб 1973—1974 шерашка дика кийчо а яь доахана Iадаккхийгара Липецки областа колхозашеи совхозашеи тIаийдача социалистически декхарий хьакъехьа РСФСР Министрий Советои ВИСПС-ои баь сонан коллективашка шера бувца. Ерригрессийски социалистически яьхь цхьатарра дIаюьъе а дала, шерра практически болх лаболабе беза боахамашца доакъарий баз хьаяран фермаш хьатIадоагIача Iанз кийчьяран.

Къоабалъаьлй Липецки областа колдозхой, совхозий болхлой, юрта боахама специалистий поччин хьаллъьцача Ачтой - Мартанерча «Лермонтовский» совхоза коллективо дика доакъарашн дукхагIа дахара, кийчдара, 1973 — 1974 шерашка Iадаккхийта доахан шоай ханнаьъь кийчдара чакхъяка отташ мероприятеш.

Социалистически яьхь котбаьнаршта тела оттаьлга:

доакъарашн кийчдечеи доаханна Iан кийчо ечеи дика доахамаш дакъаха отделенеша, фермашта, бригадаьнга тела 250 сом ахчан премп а йолаш КПСС обкома, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа 20 Сийлен грамота;

хьайбаи леладу фермаш кормоцехаш хьалъеча хьокхамаш дикагIа дахьача гIишлошъеча организацинтеи промышленни предприятеишта тела КПСС обкома, Нохч - Гlалгlай АССР Министрий Совета, облсовпрофа 10 Сийлен грамота;

доакъарап кийчдечеи хьайбаи леладу фермаш Iанна кийчъечеи дукхагIа белгалбаьнача колхозхоштеи совхозий болхлоштеи тела РСФСР юрта боахама министерства а юрта боахамеи заготовкайн болхлойи гIулакхерча наьхеи профсоюза обкома а 50 Сийлен грамота, мах боацаи салоIача цIеношкеи туристски базашкеи бахан путевкаш а луш совхозий производственни объединене а юрта боахамеи заготовкайн болхлоша гIулакхерча наьхеи профсоюза обкома а 50 Сийлен грамота.

Колхозийн совхозийн кулгалхоштеи партийни организацеишгеи могаду «Лермонтовский» совхоза санна доакъарап кийчдечеи фермаш Iанна кийчъечеи локхай хьокхамаш доахача бригадаша, фермашта, звеношта, хIаьта иштта къаьст-къаьстача колхозхоштеи совхозий болхлоштеи моральнин материальнин поощрени оргIойла гIулакхаш кийчделеи чакхдоахийтеи.

Массанена а дIахайтач, РСФСР Министрий Советои ВИСПС-ои Президиумо хьалгIагIача Iай доахана дика кийчо яр духьа лелаеча Ерригрессийски социалистически яьхь котбаьнараште тела оттаьлга:

автономни республикашта, краишта, областаште тела хIараяр 5 эзар сомагара 10 эзар сомага кхачъалца йолх ахчан премп а йолаш РСФСР Министрий Советои ВИСПС-ен 10 Сийлен грамота;

райкоманта тела хIараяр 2 эзар сомагара 3 эзар сомага кхачъалца йола ахчан премп а йолаш РСФСР Министрий Советои ВИСПС-ен 90 Сийлен грамота;

колхозашта, совхозашта, «Сельхозтехника» райони объединенешта, отделенешта тела РСФСР юрта боахама Министерства а юрта боахамеп заготовкайн болхлойи гIулакхерча наьхеи профсоюза ЦК-а а IIьаьта иштта РСФСР совхозий Министерства а юрта боахамеп заготовкайн болхлойи гIулакхерча наьхеи профсоюза ЦК-а а 500 Сийлен грамота.

Сийлен грамотанца цIьана РСФСР юрта боахама Министерстваи РСФСР совхозий Министерстваи тIетIаеча телошеергIа колхозаштеи, совхозаштеи автобусаш автомобилаш хьоалаю.

Цунех диеи доакъарап дахарп кийчдарп, 1973 — 1974 шерий Iанга доахапна лика кийчо яр духьа лелаеча социалистически яьха итогаш ерттьа укх шера 1 ноябрга кхачъалца лаьрхIа юрта боахама министерства, совхозий производственни объединене, юрта боахамеи заготовкай болхлоша гIулакхерча наьхеи профсоюза обкома хьаччениача а йоккхаш йоча КПСС райкомашцеи райисполкомашцеи дагалыкIачуз а тIехьаIга.

ХА ЗЕХЬА ЙОА ЦА ЕШ

Хьайбашкара йоаккха продукци алсамъяккха торо луш долча хьалех керттерчарех цаI — тезаме доакъара база. Хlаьта тха совхоз жа леладера специализаци ны боахам ба. Цудухьа хIара шера да духьа доакъар Iалашде деташ хуа тхо. Масала укх шера планагIа 8825 тонн йол, 7000 тонн сенаж, 400 тонн бацца хьоар, кхидола доакъар кийчде деташ ба совхоза кхъьегамхой.

Уж планаш тIехьхоачашъе торо йолаш ба совхоза доакъар Iадаццераш. Хьаьхье бабъа доарлIамо хьалхех кIезигагIа яле а жгт вэар тонн йол Iалаппъе йинн йолга, цунах 3400 тонн шортта белок йола люцерна йол. Мишта?

Доакъара даьрхIа 1200 гектара тIа гурахь бийна рожь, 3190 гектара тIа цхьан шера тIайолаш йолеп 1000 гектара тIа цхьан шера йалийна дукхача шерашка тIаюьлаш йолеп буь, 400 гектара тIа люцерна я совхозе дIайийна. Цу гIулакхо торо хулийтарца даьрхIар кхоачашце.

Совхоза еррига отделенешка шерра даьржа хIанз доакъар Iадаццара балхаш. Доакъар Iалашдара балхаш цхьан комплексача чакхдахара шортта уьлина эгlйоацача техникаца Iалашбьяь боллохл. Масала, доакъар Iалашдеп йолхача балхаш совхоза доакъар Iалашдераш. Хlаьта дика толамаш а доах.

Йол, сенаж кийчъара, хIаьта яьшчё 1200 гектара тIара гурахь доакъара дIайийна хинна рожь. Хlара гектара тIара юкъера лаьрхIача 18—19 центнер бацца масса яьнна, хIаьта план 16 центнер яр.

Цу гIулакхо торо хилийтай хIаьлае 500 сомгIа тонн йол Iалашъе, нхаа денаж кийчье.

Укх деношка люцерна, цкъа хIалийча духхача шерашка тIаюьла бацца хьокхаш са совхоза бохлой.

Йол Iалашъераша, сенаж кийчъераша юкъе къьяста дика хьокхамаш доахаш кхъьет механизаторша Рахмаев Ахьмада, Алханов Сулейманна, Лапшинский Степана, Миронов Николая, Голда Ивана, Балаев Зелимхана, Демьяненко Ивана, кхычар.

Дика вIашатIехьбаьккха дIаболабеб йоаш болх бацца ъоар доакъарап я. Из продукци кийчъеш цхьа агрегат я совхозе. Цухьабакъда цу агрегатаца шин сменах болх болга вIашатIехьаьккхаро торо хулийт дийнаьъь буьйсанна юкъера лаьрхIача 3,5 тонн бацца хьоар кийчде.

Йоккхо яьй совхоза кулгалхоша доакъар Iалашдеп йолаш хьаьап вIашатIехьаьккха Iалашдераш. Хlаьта дика толамаш а доах.

Йол, сенаж кийчъара, хIаьта яьшчё 1200 гектара тIара гурахь доакъара дIайийна хинна рожь. Хlара гектара тIара юкъера лаьрхIача 18—19 центнер бацца масса яьнна, хIаьта план 16 центнер яр.

Цу гIулакхо торо хилийтай хIаьлае 500 сомгIа тонн йол Iалашъе, нхаа денаж кийчье.

Укх деношка люцерна, цкъа хIалийча духхача шерашка тIаюьла бацца хьокхаш са совхоза бохлой.

Йол Iалашъераша, сенаж кийчъераша юкъе къьяста дика хьокхамаш доахаш кхъьет механизаторша Рахмаев Ахьмада, Алханов Сулейманна, Лапшинский Степана, Миронов Николая, Голда Ивана, Балаев Зелимхана, Демьяненко Ивана, кхычар.

Дика вIашатIехьбаьккха дIаболабеб йоаш болх бацца ъоар доакъарап я. Из продукци кийчъеш цхьа агрегат я совхозе. Цухьабакъда цу агрегатаца шин сменах болх болга вIашатIехьаьккхаро торо хулийт дийнаьъь буь

А. ЗАЕРКО,
Наурски района «Терский» совхоза экономист.

ДАЬХЕН ДЕРРИГАЧА КЪАМИЙ ЮКЪАРА МОТТ

Дерригача дуненаа халкъай метташта юкъе бIаьхетIарех ба эрсий мотт. Дукхача йоазонхоша, Iилманхоша, общественни деятелша боркъача лоарIаме литхаб лоархIа а лоархI эрсий мотт. Из гуш да дукхача къамий вкалхаша эрсий меттала къхьелаша дукхача произведенеша. Из ишшта бакъду эрсашца болча йоазонхоша, Iилманхоша мел яхелла тIехьале кхыча къаматта, керттерча даькъе, эрсий меттага тIодла йоазаро а. Къамий культура лаккъча даькъе боккхача лоарIаме ба эрсий литературни мотт.

«Наьха дагалаттар, цар уйлаш, парта юкъера гIулхахаш тIоаргIадара эгара йоккхагIа моттаг дIалоьп эрсий метто. Цох боккха пайда эц Советски Союзе дахача вежарашца доттагIал долча къамаша санна Кавказерча къамаша а.

Дукхача бIаьшеранашка дена хьа тайп-тайнара бувзамаш долаш къабоагIа Россеи Кавказен къамех бола къахьегама нах. Бакъда, уж бувзамаш, парта юкъера доттагIал ишшта тIоаргIа хургашца бIаьхий эрсий мотт хиннабецаре. Эрсий мотт бахьан долаш йоаз вайна, вай мехка дахача, довзол эрзьякоча къамай литературан некъастан гайбаш, Iилман, техника, культура лакдаенаш.

Хьадагалоацарга вай шийттарга бIаьшеве Шота Руставеле яхьа «IIIоча цIоа» поэма. Цу тIа эгара хьалха кхыча къамашца пхьана хьоахабу эрсий, тIакхха «Игорн полкан долча пллеа» тIа Овлур чкача доаьзна воло лаьклачара кIалхарвовзях полоошаца лаьца эрсий акъа Игорь. Мадарра аьлча, цу лоаман поIа из де карагIдаргдаьо этена яхьа эрсий мотт хоан хиннабецаре.

Уж санна дола исторически мIаслаш, дувца велча, Iалаьмате дукха да. Царех эгара вайна гергагIдар да 19-на бIаьшеранка Кавказан Россенен юкъе хинна чоалхане политически гIулахкаш, къахьегаш эрсий литературан. Эрсий литература йоккхагIа, эгара хьалха цIи яккха езарех ба Пушкин, Бестужев, Лермонтов, Лев Николаевич Толстой, ишшта кхы дукхаббаьш а.

Цхьа эгара хьалха дIадоьзийтар эрсашта Кавказе дахаш дола тайп-тайнара къамаш, цар вахар, йелар, дог-уйла. Хьаьта Кавказерча къамашта а цунца духьаденна бIаьвар эрсий мохкш, цо дикагIабола прогрессивни пахи.

1852 шера Л. Н. Толстойс ше вай мехка венаха хана доттагIал тесса хиннал Сайн Мисирбеени Балта Исаевн яхача тоIаьхьенна. ДоттагIал тассарал совгIа цо цергара нохчий меттала цIи яхьи IIаьхьалъ хиннал эрсий алапашца. Цу хана къаметтех II-Х Успехаь алфавит а оттадаша хиннад. Цу шеранка Л. Н Толстойс «Кавказа къамех йолча сведенеи сборник» подвьяначу тIехьарга цу тIаьра хьатIаваху дерригача дахьяка Ипполитова кепатеха нохчий мотт. Из яхи доазийтача эрсий сийлахь - вокхача йоазонхоно цхьа «Хьажа-Мурд» хаьна, къьсьта, эрсий меттага тIодла йоазаро а. Къамий культура лаккъча даькъе боккхача лоарIаме ба эрсий литературни мотт.

Цу зIамIарча масало хьагойт эрсашца Кавказе дахача къаматтех юкъе мел, тIоаргIа доттагIал тоссаденна эрсий мотт бахьан долаш. Эрсий мотт хиннабецаре уж санна дола багахбувзамаш жIоьхьаран дицдена дIадаргдаьо. Цуо соагIа вай вахаран - лоарах лаьца революце яхьалеха меттаъь йоазув эрсий меттала даьа, У. Лаудаева «Нохчий тайпан», А. Базоркина «Лоамдой зерагI», К. Ахриева «Гlалгlай къамах йола этнографически очерк», Б. Долгата «Нохчий эгара хьалхара дмI яхарш» а ишшта къидараш а.

Цу хана дукхагIа дола Кавказа кIамаш разьа хинна Россех дIакхийтар. Цу гIулакха доккха гIо дир дийша болча моттигерча паха а эрсий интеллигенче а. Белинске геттара ийса яьнна. «Пушкина а Лермонтова а дика-гIа йола произведенеш Кавказа ювзаенна я. Хlана аьлча, царга гIодла эрсий халкъа дог-уйла дайзар Кавказерча къамашта. Хlаьта, Кавказа дахача къамий вахар, дог-уйла эрсашта а дайзар».

Цу гамларча дахашка денна хьа уж доттагIаен бувзамаш чIогIлуш а, шерлуш а таханарча денга яхьача. Эрсий мотт хиннабецаре кавказерий из санна долча гIулакха? ЯргIнарг! Цуоухьа де а лоарIаш сий ду вай бIаьвийна. низ болча, шаьрача, сийлахьа эрсий мотта! Классови тIеман лаьттача эзарех ийс бIаьвийча а, хIаьта къьсьта Сийлахьбоккха Октябрьски социалистически революце а шерашка къьсьта яьлсар эрсий мотта лоархIам. Цу алап шерашка Россеи дахача къамех бIаьва наьха доттагIал тIоаргIеча, къахьегама наьха бант-цхьоагIо, уж яьлий кхеташ хиллитара къьсьхьара эрсий метта лоархIама мах бIе а варгвар.

Дерригача дуненаа тIа сийдеи а лоархIаш а долча советски халкъа бантча яьлар, дагдеи къхьег ,вай низ болча Дахьен 120 кхамо. Царех хIаьнне культура, литература, мотт, вахара кхыйна а оагIонаш доменна - денга цхьаьнга болча йолча бантгайначу дезале санна лаккъчу дегIаболагIаш я. Дешначу советски къамашта юкъе хьахинна а толаме дегIаболагIаш а я формаш диллача къамани чулоьхьарга диллача социалистически йола культуре. Хlара гаг кхыча къаматта я, цуи метта а сий деи вахаш бе эрсий мотт!

МАЛЬСАГОВ Ахьмад,
филологически Iилманан кандидат.

ФОТОИНФОРМАЦИ

Советски экспо - машиностроение яьа болашIа. Ларца цаа перстерте «Машиностроительна техника заводен цин коллектива пачкерга сомаштехьа кхеташ дIалоцург итогаш яьа.

Хьалха ба электросвязьцIин, Объединенне служебнаен техникен дикагIа, ритмичнагIа баьб бохх. Цуоухьа реализацин яра план а (керттера хьокхан) ленингрална 101,8 процент кхоачашъяьар, хIаьта товарни продукци - арахецара план — 100,6 процент. Харьковгаьнна реализацин яра задани 100,7 процент кхоачашъяьа.

СУРТА ТIА (аьрдехьара аьттехьа): «Электрозавод» заводе П. С. Радовича кулгалдеча бригадица яьхь бахьана электроспецпаш - бригадир И. С. Шаронн обмоточницаш В. А. Мочалов, И. Н. Гореева, И. А. Прескухина. М. БЛОХИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

* * *

МОСКВА. Электротермически оборудованне Ерригсоюзни Iилманзохама, проектно - конструкторски, технически институтс (ВНИИЭТО) — металлургически промышленносте, машиностроенен, хIаьта боахама кхыча долаьхьенна прогрессивни электротермически оборудованни хIаьта дIаьхьа мехка Iилманан центр.

Советски Союза а долаьш дезаш а яьккхача предприятеташ пайда эцаш и институте хIаьта электрически пишкашни установкаш. Институте хIаьта эконоцаьхьенна - цхьаьна эффект ду ишшта болча долалору дуненаа пишкаш, дуненн тIа эгара хьалха хIаьта ферросплавни долалларга кIайда пишкаш, хIаьта ишшта монокристалдаьн хIаьта бола прецизионни пишкаш. Цар торо хулийт пишкаш йоазъяьлара температура Цельсеги ± 0бградусгара яхоаначи нийса йолаш.

Уж тIехьяьрча хана хIаьта юртбоахама лаьрхIа йIоьхон установкаш тайп-тайнара электронагревательни бытовой приборашца.

ХIаьта кергдаа лостанерга балхаш ду уххаза: плазменни, электронно - лучевой, кIыча хьаьсар йIоьхза а яккъара.

СУРТА ТIА: яздеен вIашагIлетаран царна / термообработка яран болча цо морг кхы йоазна ба вакуумни лакка, температура йолаш лаьрхIа тохкаш бен ба инженер В. А. Поздняковн термист Ю. Б. Пянини.

А. ВОЛОДИНА сурт.
ТАСС фотохроника.

* * *

Продукци арахецарен дуненаа реализацин яхеш 5 бетта план дукача хьокхамашца ханал хьаьха кхоачашъяь яьлар химкомбинат. Химикий Денна-дика совгIат ла из.

А. ТЕТЕРЕВА,
планови отделан начальникна заместитель.

АХ ШЕРА ПЛАН КХОАЧАШЪЯЬЙ

Старогрозноски бурув тохара балхий управленерча бригадашта юкъе яьржача социалистически яьке пятилетка кхоьалаIча, хоадамбека шера даим хьалха латташ хьайоагIа бурув деттача мастера Заярний Михаила кулгалдуу бригада. Минеральни ягача кердача мотташ эгара хьалха молоош тоаминара - металдашта гучадаьккхар из я. Минеральни-4 яга скважина йккхара бурув тохан и из хIаьта. ПроектагIа цига тоха дена 5350 метр бурув, хIаьта хIаньлехьа тохар 4300 метр гергга да. Из хул-планагIа лаьрхIачул дукха духгагIа.

Управленерча бригадашта юкъе эгара дIакхийтар производственни хьокхамаш да цун. Уж цера планагIа 2080 метр бурув тоха дезаш а бригада болхзоша социалистически доказрош тIаийлар - 2115 метр бурув тоха. Уж декларашт тIехьхкхоачашъерхIлар хьаьхьох йоахача кхьаьсагана толамашца. Духьхьала биъ бетгон ах бетгон цар техад 1400 метр бурув, цудуца хIаьта июль бетта чотах бурув тохаш ба уж.

Бурув тохара сухал лаккъярах, кхомбеш химически реагенташ, иктерозюерги зIаьхIийрах. Бурувни остеги, кхыча оаттаьлеи бизза пайда яьларах ужк шера бригадо паччаьхьилхена хьоахьа 80 взар сом.

А. ТИЩЕНКО.

ДИКАЧА ХЬОКХАМАШЦА

27 мин хIинаца кхиний Денна дикачи производстванаш толамашца пикъьабьяькаб Грозненски химкомбината болчой. Комбинатна цеташта юкъе яьржача социалистически яьке хьалхе лелаю №№ 131, 132 йолча полиэтиленни фенолни деча цеханаш. 5 бетта йола план 24 мин кхоачашйер ну цеяй кхъьеларамхоша.

Ишшта дика къахьегаш хьабогIа изопропилбензоол деча Д. Олифер начальник волча № 15 йолча цеха боахлой а.

комбинатна парторгинизацие ну цехашкарча хьинаре къахьегаш бьеталбаьнарча боахлоашта.

А. ТЕТЕРЕВА,
планови отделан начальникна заместитель.

ХЬИНАРЕ КЪАХЬЕГ

ИйсдагIча пятилетка кхоьалаIча шера Ерригсоюзни социалистически яьке баьннараша дерригахаме лакъа лоацаш цоаьл хьинар а низ а гойташ къахьегаш Са Суженски цементно - бишкоп участка болхзоша. IIIабахача 4 бетта задани 118 процент кхоачашъяьар цар. 3000 сома балхаш кхоачашдергда яьлар. Цун долаш 4500 сома мыжа кхоачашлаьа.

Мишта вIашtехьлаьнад коллектива уж толамаш дац? Цу хаттарна жоп кордаьнг сона къахьегамхой гIулакхаш дайзна, цар уйлашка лаьдийтача.

Тхо участка кхо лаьрхIа болчой шолгIой мотторгашка вIаштабабо. Эгтара хьалха кхамаьл хIалан тха стоялеши цеха болхзошна В. Тибабйкинен. И Баббамаконен. Шаьхье а 5-на разрядах стабельбаьхой да уж. Столярни говзалдика Iомаевах паччаьхьилхен заданеш шера - шера. Беттабетта тIехьхкхоачашъе вIаштехьдолаш цо. Хlаьта май бетта задани яьлар лакха а йоаьл 120 процент кхоачашъяьй столяршца.

— Цхьан деношца вьлча столярни цеха беткагIа болх сеца мотни ишшта, аьлар Мерешкин Мухьмада.

Столярни цех Мейнев Ахьмада кулгалдеча каменщикий бригадица социалистически яьке яьнна къахьегаш я. Цоьл пхоьалгIа вени декхаеш тIехьхкхоачашдеш хьайоагIа каменщикий бригада а столярни цех а. Тlехьхарча хана хьалхара моттиг Ахьмада бригадага я.

— Цхьабакъа, — май бетта итогех котало тхойгахьа хиндийта яьхьжарга тхо.

Гламнара бIарг яхет гIчча арIашта яьке хаттача маркхал кийчбеча- ъьелех, моторист а воллаш кхо сар ва уххаза гIулаех деш. БаохI сахьата 15 жубометр ешча чамкхал бала йолу йолаш ба ъьела ина. Нагахьа эшаш кIалха кхы лукъагIа маркхал кийчбе йиш йолаш а я ъьел. Каменщикашта, штучатучашта, асфальтировщикаша, бетонщикашта меза ота маркхал кхыча кийчбу. Цу масеане баркхал оал маркхал кийчбеча болхзошца Е. Дулибба, З. Гончарейбна, моторвоста комсомолка Евлоев Iалена.

Хьинаре къахьегарах районе шIи хеза я Оздоев Суламбика кулгалду плотницкий звено. Уж ва яIх сар Баот тайна делал оал царех массане а. Дукхача шераша къа болх беш ба укхаза лаьхеча разьяла плотницки бола Мархиев Асхьаб, Оздоев Мухтар, Зурабов Ахьмад. Биъ бетта йола задани 140 процент кхоачашбо ахьоаре. Эгтара хьалхарчарна Ерригсоюзни социалистически яьке лакъа лаьцар плотницкаша. Цу хана денга гонгаар - денга шера толамаш лаьхдеш хьабогIа звеной членаш нашш.

Ишшта шиъ производственни декхарни тIехдика, кхоачашдеш я Ахмадов-Ахмар керте латта асфальтировщикий звено. Социалистически яьке бIаьнна апрель бетта задани 140 процент кхоачашъеш хьалхара моттиг яьккхай асфальтировщикаша. Из яхьале а тIаьхара йоаьхьаш тIа звено. Дукхача Почетни грамоташа, маьбонча соцзайма - шера. Беттабетта тIехьхкхоачашбе вIаштехьдолаш цо. Хlаьта май бетта задани яьлар лакха а йоаьл 120 процент кхоачашъяьй столяршца.

— Цхьан деношца вьлча столярни цеха беткагIа болх сеца мотни ишшта, аьлар Мерешкин Мухьмада.

Столярни цех Мейнев Ахьмада кулгалдеча каменщикий бригада а столярни цех а. Тlехьхарча хана хьалхара моттиг Ахьмада бригадага я.

— Цхьабакъа, — май бетта итогех котало тхойгахьа хиндийта яьхьжарга тхо.

Гламнара бIарг яхет гIчча арIашта яьке маркхал кийчбеча- ъьелех, моторист а воллаш кхо сар ва уххаза гIулаех деш. БаохI сахьата 15 жубометр ешча чамкхал бала йолу йолаш ба ъьела ина. Нагахьа эшаш кIалха кхы лукъагIа маркхал кийчбе йиш йолаш а я ъьел. Каменщикашта, штучатучашта, асфальтировщикаша, бетонщикашта меза ота маркхал кхыча кийчбу. Цу масеане баркхал оал маркхал кийчбеча болхзошца Е. Дулибба, З. Гончарейбна, моторист а комсомолка Евлоев Iалена.

Хьинаре къахьегарах районе шIи хеза я Оздоев Суламбика кулгалду плотницкий звено. Уж ва яIх сар Баот тайна делал оал

«СЕРДАЛО»
2-гIа сагI. • 29 май, 1973 шу.

А. ХАШИЕВ,
тха соб корр.

ТВОРЧЕСТВО ДIАХО АЙЯР ДУХЬА

9-на пятилетке хьалха боахама дерригача доаьхьоа дегIадоладаре болха оасарне лакха йолча хIанзарча техника ларда тIа уж технически кийдарен дерригача лостаманаш белгалдаьлча КПСС XXIV сьезда Директивни тIа.

Сьезде ишшта белгалдаьлча хьалхашка оттадаь декхарни кхоачашдеш а. Аьлар - Ахмар керте латта асфальтировщикий звено. Социалистически яьке бIаьнна апрель бетта задани 140 процент кхоачашъеш хьалхара моттиг яьккхай асфальтировщикаша. Из яхьале а тIаьхара йоаьхьаш тIа звено. Дукхача Почетни грамоташа, маьбонча соцзайма - шера. Беттабетта тIехьхкхоачашбе вIаштехьдолаш цо. Хlаьта май бетта задани 140 процент кхоачашъяьй столяршца.

Ишшта шиъ производственни декхарни тIехдика, кхоачашдеш я Ахмадов-

ДИКАТІЧАР ОПЫТ—МАССАНЕНА

БОЛХ ЛЕРТТІА ВІАШТІЕХЬБАЬККХАЧА

Шерагара шерага дика кхаьхьара толамаш йоьхьаш хьайоаг1а Наурски районна «Красное Знамя» колхоза шурий - товарни фермаш. Цунна тешаш лу факташа. Масала, ишслаг1ча пятилетка хьалхарчу шерд 130 эзар сома пайда бир ферма колхоза, хьаьта дагалаьхьа шолла г1ча шера, хьайбаш тоьлларан Іан замалаьхьара Іалама хьалаш геттара во хиннадале а, 100 эзар сов1г1а сома пайда бир ферма, план 30 эзар сом хиннача. Цул сов1г1а шу шин шерах ишьа шу дагдахийтаг1ар ферма коллективе шура йиккхарн на кончалькихемга доккхаро шозий социалистически декхаран кхоачаш да деш.

Цу толамашца ийслаг1ча патнедтка хьалхарча шин шера районна шурий - товарни фермий колективашта юкъе хьалхара мотгаш яха торо хилийтар ферма коллектива.

«1972 — 1973 ш. ш. Іан замалех хьайбаш продукци йоккхучлеш кийчъелеш дисамлаккхар дуьхьа хьайбаш боьхкина боьллой Ерригзонан социалистически йиз йоьржарах» бола КПСС ЦК, СССР Министрий Совета, ВЦСПС бьа соцам дог тІара кьоьбал а бен Іан замалаьх «хьайбаш чусоцлаьд лоаттаяра дика. кийчо яь лаьхьа толамаш доахаш дІадолаяр ферма коллективе ийслаг1ча пятилетка хьхолаг1а, хоздамбеш дола ер шу а.

Ишта хиннаг дукхха хьалха кхоачашйир паччахьалкхена шу ера, дукха доккхаро хьалхарча кхаьрлаш планаш Тк1ьа цьхьолаг1а май тІаккхочаш ферме хІара кхоачбечи іаттаг1ара яьккха шура 1180 сов1г1а килограмм хІлар, хІара шера плангахь яккха езар 2400 килограмми социалистически декхарг1а яккха езар 2800 килограмми я.

— Хіанз ферме хІара кхоабаче Іаттаг1ара цІьаьл дІайнаь торо лаьрхіача 10—11 килограмм шура йоаькх доаркша, иьнь бетта ишпфа 12 килограммага дІакхочаъ чаръя. Цу тІулакхь торо хулийтарьяь шу чакхдолаш хІара Іаттагара йоаькха шура кІезиг1ата яле 3000 килограмм дІакхочаг1ас,— йоаь ферма заведующе Я. Хуьнаркова.

Ферма доркашта юкъе яьржача социалистически яьхь хьаьхь я Гайбекова Асмат. Ер шу дІадоладеанача ерна яхье шийла цхьа терра тІехьа а дІакхочаяьит.

Коллектива къаьсараш дисциплина тІоаг1а ца хилча сатуьса дезаш дац производственни толамашка. Из дика кхета а деш цу тІулакха къаьстта терхам тІабодийт ферме.

— Къаьхьегама дисциплина толхаьлушца, шиг балха ца г1ат далийтачуна гаьна а ца доаккаш иу сахьат соотт ту а йийг къаьстта къамаьл уш. ГІалат далийтара бахьанаш таьх а тахье, доаг1а тайаьар ду. Цул сов1г1а ахетадойт боалхочунг цо дІалаьг1 г1алат ферма ерригача коллектива зене долга. Хіаьта цкъа цийлачул тІехьаг1а кІез дувца деза а хилар. Цудухьа уІаяь дукха за я ферма совете болхьол дисциплинах дацьа дош ца дуьца, — йоаь Я. Хуьнаркова.

Дисциплинаца дувзаленначъа совг1а кхьалоа дукха дешаш тохк ферма совета. Цахадаш йоаьхо ю йоаькха продукци алсамъяккхара, цунга дІадолар лоаттара торо луш йоаь кегар ресервааш гучаяьра, уж бахьа юкъеъхьулара. Масала, хьалха массеех километр юкъ йолча шин метте латтар детташ доаь доаг1ан. Хіаьта дожьар кертторча ферме Іалашдора. Цигара гуразь, Іай, бІьастан юхъье дехача нашъкашка г1оаяя моллаг1ча хьоттаяь ца хьалшка цхьаь фермера дІадолаг1ча ферме дахьа дезан хулар. Цу г1улакхо чоаг1а тІакхеттйтар хьайбаш продукци яккхара Іаламбо, хіаьта ферма жуьлаьшта а хаза хуьнар цинна метте бечаг балха тІаьхьожам доттабе. Из баьхьан долаш мола яр хьайбаш ,леладерий къаьсараш дисциплина а.

Цудухьа фермаа совето соацам бир дотташ дола доахан цхьан метте вІашъг1тоха. Из соцам чоаг1ойн колхоза правление а.

Хіара шера бакъдаьча конкееза лаьрхіа культурашт кхею колхозе. Гуразь йийнача цхьайтоха культурашт тІа доахан доаждаг. Цхьабакъда шу культурашта мехаьнизированни іІадаккхехара фу дича бакъьаь да. Эггара тІехьаг1а доахан ахканарча лагеранка чу а сонадеь кхаба лаьрхіар. Цхьабакъда, из г1улакх кхыча дикаг1а дочча боахаьмашка мишта ду хьегар.

Цу методах ахканарча лагеранка чусоцлаь доахан кханнкара хьекха буш хьаг1а а хиуьхьаш кхоьб.

Цу г1улакхо дика новкъосташ дир ферма коллектива доакъара кхомбара, лоаддо хьайбаш продукци яккхарг1а дІадолар.

Цунца цхьаь, доахан дебадара чІоаг1а иоькъа долаядь зооветеринарни боксоашца могадан доьхан даьлм чусоцлаьд лоаттаяр. Цудухьа цхьайолча хана доаждаеара на даьхьача далаш уж. Цхьабакъда доакъар пайда г1оаяцан доахаяьда доа ма лаьтара уьксаа а кердалар юкъьедоладар. Доахан электрифицированни бежа Іуна новкъостаяда доаждаеар доладер.

Мишта кхоачашлу из г1улакх? Доакъара лаьрхіа культурашт йолча ахай эзар квадратни метр дІалоцца моттаг хъаь оагІорахьара лаьтта тІара 70—80 сантиметр лакха хурбелаш, ашина самрина го бу. Дьшка сьвгіех 12 вольт низ болаш ток хеп даьрхіа йолча батарей новкъостаца.

Доакхор ну ашина сьвгіа хьаьта а дьккхи дІахо даха безам бо'лаш хула доахан, ашина сьвгіах хьокхаделча ток а кхийтте юкадер. Иштта, бул кхоачашлаца доаждаду доахан цкъан метте. Цул тІеъьаг1а кердача моттиге дуг. Цу г1улакхо юсаг1а даде а 60 процент доакъьоде хьем байт. Цу тайнара электрифицированни кхо бежа Іу ва ферме.

Хьалха хулар доркаш хаиш хьа балха ца боагІан е доаг1а из кхабара рашкон эшина таьхара кхоачаш па еш, эшачул сов1а доакъар доаделн, шоашта хьакха концентрированни доакъар бе ка Іуна, доркаша хьалха дерг1та дІа ца кхочийтан. Уж г1алаташ дІадахара, хІара дийнаь ферме лена балкшта тІалоьжкан доаттабе.

Бокъца терхам тІабокийт ферме наьха къаьсараш оасарле лаьхъьеш йолча социалистически яхьа, наьха баьхьанера моральнин материальнин безам соабакхара, пар баьлха хьалаш аттача дакара.

Хіара бетта социалистически яхьа ятор го ферма собране. Нагахьа санна хьокхаяьш, хьалхарча бетта хинначарел воєіа худе, уж доддалара баьхьанаш гучадоях, кхоачашбоаларан юстарлахара планаш уоттаю, хьалха латтача боллхол оьшт юьш, тІехьабуьсараш бехк бу.

Итог яьчул тІехьаг1а хьалхара моттиг ыыккхача доярхана 15 сом, шоллаг1ча — 10 сом, кхоалаг1ора — 5 сом ахан премеш ду.

Доярхашта юкъе премеш1а доагІа эгара дужлаг1а яхча пйпар Гайбекова Асмат я. Яхье хьалхара моттиг шарах диязка пхийт-пхийт-пхийта сом луш 60 сом ахча денна цунна хІанзе. Диязка цІьашца тум премеш денна Джамбетова Зарина а.

Бежа Іунга юкъе яьржача яхье котало яьларашта а доярхашта санна премеш тел.

Дика Іалашбаьб къаьсараьмхой болх бечаг хана эшача тІирсана. Масала, спецбарбашина, ведаприяца, новрашца хІлазца дарддоацача хьмчуца. Йоакхо ю колхоза, ферма куллалоцца хьайбаш леладераш цІаг1а эшачуца Іалашбора а. Масала, дахча, кІора, йол, кьидар ду.

Цу дерригача г1улакхаца доккха новкъостал ду хьайбаш лаьладерий балхапарга безам соабакхара, дика Іатъ къаьстта оасарле лаьхьара. Хіаьта цІаг1а эшачуца Іалашбоча наьха уйла дапн дадхана хул, сихачіа цІьаьха Іерташ, яшта Іаьхь. Цунна тешал ду форма болхлоша доахаяа толамаша.

Шура яккхараи из паччахьалкхена бежкарап пятилетка план янь шера цдоахашъе социалистически декхар тІаьнйаде ферма коллектива. Цьхабакъда из хх кхы а лоаьхье лерхІ колхоза хьайбаш леладерош.

— Ййсаяйча пятилетка план 1974 шера июль бетта кхоачашъе лерхІ доаг1а. Я. Хуьнаркова, — хІаьта оахош лаьрлаг1ора кхоачашъера тха ишз кІинхоачар бола г1улакх а яь.

М. ХАМАТХАНОВ.

Наьсаречча биткомбината сеточни цеха мастера Леймоев Муса. Цеп дола вышка цкъаралаш чІоаг1а доозенаад города Назрано а йишта районе а бахача наха. Бетта эзар квадратни метр арахеч уж Муса.

СУРТА ТІА: мастер Леймоев Муса.

М. ЗАНГИЕВА сурт.

СПЕЦИАЛИСТА ХЬЕХАМАШ

ШЕКАРА СВЕКЛАНА ГІУЛАКХ МИШТА ДЕ ДЕЗА

Шекара свекла хийцца дегІайоагІаргйолаш дика хьадаш доаттадеа деза.

Шекара свеклана эггара хьалха деш дола г1улакх растешеш гучаяладе, фу дІалийна пхи-яхь ди давлча макхан тохладарца дІадолалу. Тохкдуьр макхан дайта е сетка хьисанна: сараши дика деза. Шекара свекла дІайийначуьа муг1арашта пхоарта боаькых макхо.

Шекаре свекла Іилма тохкама института данниеш езаш тІара баьккхача макхо 50—70 процент оасар дІадоакхк, г1улакх деш куллашца бу болх 15—20 процент кІезиг1ор.

Пайъе бІьастн еча 7—8-ча дийнахь хьатІадоал дІадийна фу, хІаьта бІьастн шийла енача хана 20—25-ча дийнахь мара хьатІадалаш. Цудухьа доакъара ши Іаллалее шозза макха бокхха бе за чоаг1аделна лаьттан тІера чкъор дохадара, хьатІайоала лорддІаг1ан кийча хьатІаяргйолаш. Чоаг1а доархІаме да ю чІоаг1адаладе дохадар. Цу г1улакхь пайда эца мегаотда культивато рех а вотационни органаш ехка.

Нагахь санна тІера тІеэца чоаг1ебинабале, шекара свекла дІайийнача оасар дьнинадале муг1арашт гучадоялача чаяа шекара свеклана культивацорца механизированни шаровка е еа. Иштта 4—5 сантиметр кІоарга лаьтта цамца доаккх.

Шиг хан-хьа лаьтта цамца дьккхача 60—70 процент оасар дІадоал.

Шекара свекла лелаяра іилма тохкама института дьккхача тайнара шекара свекла нийлхьелга диъ тІа тохдалца тІелхьалькхача цхьан гетара тІара шекара свекла хьукъьам 85—110 пентнер кІезиглу. Шекара свекла нийлхьелгеи оасар дари 8—10 дийнахь чакхдаде деза.

Шекара свекла дика хІетара хьалхь латтача боаламий опытаца хьаьккхача тайнара хулаш луш тІехьал йолча зонашка шекара свекла хьукъьам лаьхьа лаьттан а пунах доалца шекар дукхаг1а а яуьл растешеш листаг1а йиччаа. Тохкам бека гучадьалаш цхьан гетара тІа 80—90 эзар растеш хІара кхоачам болга.

Цу культивато рашта букетировка елга оасар дІадаькхаран растешеш пар г1ат яхарап пайда ера г1улакх да.

Из растешеш хьатІаьнна дика чІоаг1ебинабале хана е еа.

Букетировка тайп-тайпара ю.

Из ева хана растешеш листа хІлар терклалу. хІаьта цу тІа боаькме кхоачамболлаш болллой хІлара хьежежа.

Растешеш лаьтта кІел г1оргйоаьлаш цьхьа сахьта 3—5 километр мара сиха деллаш культивато раш. Цу тІа тІехь букташ пийлхьо дехьеш сехьен яккх деггеена чІоаг1ешна шиъ растеш иоташ. Боьхьонца дола ялх г1а тохале 5—8 дийнахь чакхбаккха деза из болх.

Механизированни букетировка е йиш ш1 духха оасар долаш. Дійнйнна свекла пийлха яле. Иштта хІлча кулгашца пийлхье еза, юкъера йоькъаш 15—18 сантиметр юташ.

Тіакхиа шекара свекла чуяьале хьалха 12—14 сантиметр кІоарга лаьтта цамца дакхоа деза свеклана хьалха гаргІата хуьтІулаш. хІаьта из чуяьача хана аттагІа хул.

А. ТОЧИЕВ,
республика юртбахьана министерства инженер - мелиоратор.

ЯХЬЕ КОТБАЬННАРАШ

Ухх шера плани тІанйна социалистически дехкараши хана хьалха кхоачашпара ерригча шоай торонаш оарцІа г1ат. Новкъ-Г1алгІай автотранспортна управленнеча чуйоаг1аЙча автоколонна-1737 бригадина, автоотрядана. Шерга яхь воаржанай шар. Ухх шолоцца кхье баьнначара хьакхача къаьсараша толамий итогаш йир. Эггара дикагІа производственни, технико-экономически показкамаш хиларца болгат я йоаькхаш, хьалхара моттиг хьокхайир Шаьларча Устарханов Шарин керте латтача йиллаг1ча автоотрядна колективе. Цунна елар автобоьхама кароча кепа тела Ше байраяхи 200 сом премеш.

Автоотряда дикагІоачча болхлоша а елар цох премеш. Хіарапена 25 сом йыш премеш елар автоотряда кулгалочоча Устарханов Шарина, воккхагІоачча механикх Кукушев Хіарона, хІаьта профсоюза цехкома председателка Ш Дъчаевнен водителла Ш. Шахаевнен хіараиена луш 10 сом делар. Вестига а совгІаташ доиарарн 27 сар хилар.

Цу совгІатама дог г1оздьакхча къы та а шоай хьинах яйзах кьыгеаш бе ух май бетта автоотряда боалхой Діахо йодача хана шоашта ешш карара каро тела. Ше байраех кхычара па кхочаіта лерхІ шер.

Т. МАТРИЕВ,
автоколонна-1737 начальника заместитель.

КЪУРЕЙША СОВГІАТАШ

ПЯТИЛЕТКА ХЬАЛХА ЛАТТАРАШ

Шадиев Къурейша юрта боахаме къаьхьега тхьо шу да. Барайтта шу лаьина зІамига сар воллаш Павлодарски области целичпи аренашка къаьхьега волаведар из.

— «Верный путь» яхча колхозе хьалха прицепникал, тІаккха механизатор волаш болх бир из. Цул тІехьаг1а шу шу лаьча шоферий курсаш а яьха автомашина тІа хайра ен, — яхаш цуьн Къурейша. — ЧІоаг1а къаьхьйгар оазда уж лаьтташ карадерзадеш. Низи кІоначхаи эшаш ха яр из.

— Цу хана правительстбас деи на совгІат хий хьа? — аьнна, хІаттар шер из.

Іаьлий Къурейша кхоь совгІат хьаькхьар сога — «Знак почета» яха ордени «За трудовое отличие», «За освоение целинных земель» яха ши медали. Дукха бен уж кхоь совгІат деина. Из сий доакхкар шоашта тІадекха декларан гешнамеи тІехлнкеи кхоачашдаьчо.

1967 шера Сунженски района Нестеровская станице ваха шІаера Къурейш. Эггара хьалха колхоза паркмоча вахар из.

— Умеете отта зенав со, — аьлар по колхоза паркома секретараца.

— Дика да-кх хІаьта, — безаме бІараьхьежар секретарь иуц холча, кьонача коммуниста. — Болх мича бе безни болаш ва хьо?

— Хьашт долчча, сай специальностах, — аьнна, секретара хьалхашка Іолехкар по цхьоалаг1ча класса шофера удостоверени. масайолча маркаех йола трактораш лелае бокъо луш дола документ, дукха баркалланн тайпна совгІаташи тІаьзлаь къаьхьегама книжка.

— Геттара дика да, — аьлар секретара, — аз могалу хьона автограже ваха.

Кастальшка Шадиев Къурейша самосвал клар. Керда вена шофер зе баьлан: массарел хьалха балха воаг1ан из, дика Іуналл дора машина. Сапралла болх бьь ШІаьчча самосвала фу эш, мел эш хьежеж, куьг техе мара чуводалар из.

— Ходовой хьалха, двигателага, электрооборудованера ца хьожаш шІаккха йиташ аз машина. Деталаш тІара дом, хотта ді1а а баьккхе мара чуводап. Сецца ваха везача хана саготде па деза ваш безанна хьалхоз бакаш.

— Хьа машина выработка мишта? — хетт аз.

— 23 эзар тонн-километрал кІезигаг1а яь.

— Хіаьта план?

— План-м 8—12 эзар мара яь, — йоаь цо.

Духьхьал тІан хьукъаЙийчаьх кьы сагота вошача кхыча шоферал шозза совгІа кхоачашъо до нюрма.

Барт болаш бах колхоза автогараже шофераш. Дукххача къэчех нах ба ухххаза: эрсий, нохчий, эрмалой, гуржий, г1лалгІай, кхыбГараш. Цхьабакъза, царех хьалха латтарашта юкъе а , дикагІотр Шадиев Къурейш ва.

— Тха Къурейш дика новкъост ва, — йоаь цун коллегас Безрбов Виктора. Цунна болх бе аттта да. Шаккха а кІалаяся новкъост ваташ по, эшначе моттиге гІо ду, ше сагота вале а хьа г1улакхгара хьаже мара дІаводаш.

— Коммунист хиларах таррз сий ду Къурейша. Дукххача шерашка вІашттіа колхоза партКома членал хорж оаха из, — белгаллаьккхар гаража заведуюше коммуниста Толмачев Иван Петровича.

Цхьабакъда, Шадиев Къурейша дикагІойола характеристика цунна тІаийна правительстбенни совгІаташ да. В. И. Ленина бІаь ну дуьча шера яьржача социалистическа яхье дика хьокхамаш лаларах Юбилейни медаль елар Шадиева, иштта дукха Сайлен грамоташ, яхчаи совгІаташ тийнаш цунна колхоза правленеи партКомон. Хіанз цун сурт Почетни Доска тІа доал.

Цхьалолча бетташка 600 сом алаяи из Къурейша. Из а бенн цун къаьхьегам хьгоЙаш бола хьокхам.

Дукха дезал ба Шадиев Къурейша: сесаг Багідатя яхх берн. Барт болаш дезал ба цун бар.

— ІйсІаг1ча пятилетка фонд чІоаг1ьаргьа фу ер лерхІ Іа, — аьнна хьтара хиттара жоп делар Къурейша;

— Берриге низ, хьинар яхо пе деш къаьхьегарда аз уях шерашка колхоза экономика. Лаьхьара.

С. КАРАБЛИНОВ.

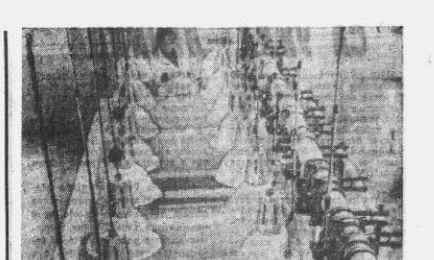

МОЛДАВСКИ ССР, Котовски района «Молдава» колхозе бІарчча шера хлорелла йоаькхаргйола цех хьалъыйй. Хіара дийнахь хьоквтт'ьа тонн хлореллен суспензина яха паста хьйбаштен, хьакхарчаштен, кса тІарча долхаяаршлеи телача доакъара маьхера хьоачам — лу цо.

СУРТА ТІА: хлорелла ораззе ца цех.

Е. ДРАЙШНЕРА сурт.
ТАСС фотохроника.

ДАЬГІЕНАЯТА ІУНАЛ ЭШ

Баьача наьха хІара шера дегІаячухача хьашташа дІалех дІахо йолача дика хьайбаш продукташ совйоаьхьиген дуккхаг1а кийчъелеш.

Из декхар кхоачашлара хьалех керттерчарех пал да йола, сеназ, сялое дуккхаг1а кийчъелеш, хІаьта мишта дьккх хьайбаш дьлеЬнашка дІалаьхьа доакъадеча ерригача хана дегІа пайзанера баьша тІа доахан доакадар.

Цудухьа доакъар дуккхаг1а кийчъара дежкараша цхьана кхоачашде деза дегІа пайзанен биологически веществаш доккхаг1а йоаькхаш уж хулийтадг1а.

Из декхар кхоачашлара доккхаг1а лоархІаме да цкъа дІайийча дуккхача церашка хьакхудача культурашт хий дежка дьлеЬнаш хьаяра цул тІехьаг1а цярех лерттІа пайза энаря.

Из кхоачашце декхарийла я республика юрта боахама министерство, совхозий объединени меттеп «Чеченингушнино» производственно-совхозни объединени, «Сюмтомени», «Плодопромени», «Кочкорвиноградоовощеи» тремстаи. Хіана эйча цу ведомстваЙ боахамашка детта доахан дуккха да.

Мишта хьаю цкъа дІайийча дуккхача церашка хьакхудача культурашт дьлеЬнаш «Чеченингушнино» объединенне боахамашка?

1971 шера Надтеречна района объединене совхозишка хий дежкача 750 гектара тІа цкъа дІайита дуккхача церашка хьакхуда культурашт дІайийна дьлеЬнаш хьайбаш. Хан-ханнахь хий тоханш доаттіа Іунаа ца лоатталарах 1972 шера бІастн «Озерный» совхозе дьлеЬнаш тІа дІайийна культурашт во тІаларах 122 гектар тІера дІаьккхар. Из бахьан долаш «Знаменский» совхозе а дужнкача церашка хьакхудача культурашт дьлеЬнех 70 гектар тІера дІаьккхар. Цу дьлатта цхьан шера хьакхуда культурашт дІаюх. Цу дьлатташ тІа цкъа дІайийча дуккхача церашка хьакхуда культурашт іІа ца юш йитаЙ.

1973 шера «Озерный» совхозе цкъа дІайийча дуккхача церашка хьакхуда культурашт 122 гектар дьлеЬнаш хьас еаш я. Проектна документацин цу г1улакха хьакхийна яхчеи долаш да, цьхабакъда, позрадеина «Чеченингушгосстроя» г1ишлошъера управление бехкагІа хьа па еш латт (начальник В. С. Дьченко, керттера начженер А. В. Гужиков). «Знаменский» совхозе 113 гектара тІа уж дьлеЬнаш хьас еаш ишттача хьала тІа я. Подрядчик а из ва дьлеЬнаш я даь.

530 гектара тІара дьлеЬнаш дика г1улакх деш, лоранвй, лелаяра йолча культурашт дІайийначуьа, комбинированни азотно-фосфорни удобренешца подкормка яьй, хий диллад. Хіанз буц дика хьатІаьнна листа латт 40—50 сантиметр лакхал долаш.

Масала, Новогорский совхозе (директор нов. У. З. Заурбеков, керттера агроном нов. Б. А. Баллаев) цкъа дІайийна дуккхача церашка хьакхуда культурашт дІайийна дьлеЬнаш 100 гектар я. Хий дулла сеть кхаЙла лаьттан кІаЙ я. ДьлеЬнаш гонналла бчош ерІа яьх мугІараЙа аьшкасьер теха чуеразиъ я. Буц 40—50 сантиметр лакхех цхьан гектара тІара 200 центнер ирйбадан листеи я. Цу дьлеЬнашка дІайийна масех тайпа бьпцаи я: дьлеЬнаш кара райграс, сборная ежа, клаер, люцерна. Аьла лаьрхіа хьалха хьокхаш е из хІаяь, шозлаяь цкъаяр фуна лаьрхіа хургаш. Хіаьта 1974 шера проектаг1а лаьрхіа тІа таЙпара технологически карта тІа белгалг малаяра пайда эларгба царех. Проектаг1а шу тІа де лаза балхан чакхдаь деанн я соадоз: доахан дІа-ъа доларгдоча моттиг белгалъе ёза, загонашта ёка ёза, хІаьта хан-ханнаьхь удобреешн товсан хий дежка деза.

1972 шера уж дьлеЬнаш культураш во хиннаЙ цкъа тІа дІаяха дага хиннабар. Цхьабакъда, ъха дага а бахьна дьлеЬнаш йитаг. Удобреешш тайсар, культураш лелаяра йолча дІатІайийра, хий диллар. Дегіаера буц. Цу шера гурахье а фуна хьекха а хьежа боахама 40 эзар сом пайда бьлар.

«Круглокский» винсовхозе (директор нов. И. К. Гайбеков, керттера агроном нов. А. И. Батугаев) цкъа дІайийна дуккхача церашка хьакхуда культурашт хий дежка дьлеЬнаш хьаяра цул тІехьаг1а цярех лерттІа пайза энаря.

4—5 тайпара культураш йийна дІаяа дожьаьр хьаббаша пайда на йола вещественаш дукхаг1а долаш хул, хІаьта цул гостіа хьукъьам лаьхлу.

Цу боахамашка дукха дьлеЬ дукхаяча церашка дежкарата культурашт хий дежка дьлеЬнаш шерташ, цхьабакъда, из ах мэрзаш ган ге дезачох. Проектаг1а хьежжа хьа а дІатІае еза уж, хьажа а хьежа хий дежка система а хий детта агрегаташ а тоае еза.

«Чеченингушнино» объединене совхозашка хІанз долаш йолча дьлеЬнаша торо хулийтарьяь уж шера доаькъар дукхаг1а Іалашъе, хІаьта дІаяо долача хана дика г1улакх деш шарех лерттІа пайда эце чоаг1а доакъара база вІашгІолаа а хьайбаш продукташца шерашка хьакхуда культурашт хий дежка дьлеЬнаш хьаьа яьнна хІара боахамий дерригача. Э. КУЛИНИЧ, отдела экономист.

«СЕРДАЛО»
3-гІа оагІ. 29 май, 1973 шу.

СА УЙЛА—ЛЕНИНЦА

Цхьа да отт хьехархочун шиъ къхьегама кевхьа - уйла е сецаш, ши юкъа вийлелла дика а во а белгалдаккха деза. Духьалъург хаттаваш! Партс кхийхча новкъа пийса йолийхьогI со? Айса хьехача бераша деоттIа кхетам телий-хьогI ва? Уж хаттараш дальцача белгалдоаг сай дика дикагIа йола уйла кхоначу тIехьена дIаала гийбатараш.

Ишшта ца хилча дарг а дацар, хIана яьлча тхо, советски хьехархой, хьехь дIадолалуьча хьехархочун ленгара денз вай езача Дахкенц бизза безам бола грамзалашац, коммунистически кхоанг хьалъева хьинарера доакъашхой хургболаш хьалкхеб!ерг саюш хьеха лешаюхой.

Дешархочун коммунизм хьалъеоЙ нравственин принципаш дикагIа дIадовзийта йиш йола формаш дукха я. ХIара предмет хьехача кана къьагIга ца белгалдоаш ене а чрока бергарча тхоьоапама юккъе гIолла пIе хьоаса мо чакхйоаш из уйла. Доккха дакъа дIалоцаш школьн программаш вай бакъа В. И. Ленина вахарах йолча тема. Хьалхача классалка денз Ильича маоалли облик йоаг дешархоша Цар къастчача сакъеделаша дIаууьг шуо бен хьа тарна оамалех дуоаша, шуо тарна дешна гIеот..оамалан хьанйо.

Ленина вахарчаьа моллагIа ишъ юкъ хьайийача чунах къаьта дуьша хоош, биографин пикш болташ кхиа ворхI классашкахь. Нагахь из дика ца хойи боккхача маьхе хургьаш чоок а. Со массе з хана гIийтай Ленина вахарчаьа кеоалаш ца, из безаша дIадала КIезига чоттиг йисна вай Союзе туристически путевка-ех е экскурсе яха со ца хуьлий Турпала городашка. Ленина цIена юозаенача мотиг!ашкахь Ульяновске. Кзане. Куйбышеве. Разлине кхы я дукхахьаьха.

Сай классашкача бераша Ленина вахарч гIулакхашца дешийтача хана чIоагIа накъийлоа шига гулъьв материалаш. Ленинах а Ленина деззлах а материалаш тIаьдоа гаметаш, журналаш къастъча папка чу деладаг ас. Цар дика гIо ду классин а класс е боозача а бола.

Хоош да, боккхачIаргара дIамагIабаша масел йIдеза. Цудухьа дика чакхъьалъар цхьоалагIа классе укх тайпара урок. ИнгалагIа классера дешархоша М. Лисицке «Масс хана дийна» яха стихотворени йийнар. Из ешнаше «Ульянов гимназисте, «Дановчка над книгой», «Ленин в Разливе», «Холоки у Ленина», «Ленин с детьми» яха сурташ гайтар бераша.

«Ленина а букварь тIара дIаволевнаР» аьина букваре тIара дешан дийшачу тIехьагIа урок чакхдоалача хана Ленина пикшинк долча а дахе яязап доаг бераша. Цул тIехьагIа: «Дуо буьоаха вена бабча санна дуьнен тIа дика, хIаьта Ленино дацъа тайпара Даьлена гIулакх дезаьле дуо буьоаха бераша.

Къастъча доаркIам болаш да хьехархон библиотекаьн шоайла бугзам болаш хилар. Бера хаьнен цун кхетамен хьежка хила деза бераша деша книжкаш. Цул совгIа программаша дувзаденнен хьехахочо еннача заланга хьежкен хила деза уж. Цул тIехьа тIехьбоал тхо из болх. Масала, бераша дийшача Ленина хетачаьа книжкаьх библиотекаьца цхьа на беседа из, цун чулоацам гIулакбоккха. Цхьа отрывок йийнача из малагIа книжка тIара я хоош хун дешаюхой.

Къастъча безамца дадуьг дешархочо Ленина дукха дийша ревоолюционни ишшта. Цун къамал тIадолча пластинкашка. Ленинах долча илли Ломадева хьа на белгалдаккхаша ерзьш. Изза на дукха йийна Чайковске, Римский-Корсакова, Грига, Шуберта, Бетховена музыка.

Дукха да бераша Ленинера безам сообаккхаза, пар интернационалын хьегам боагIгIана боаараме айбара йола формаш методаьш. Бакъда, дикагIчарех да дийна доош.

Советски сурсаш муглахь болаш, шоай Дахе есаш, хьатIакхуь тIехье кхеп, духхьал цхьан хьехархой а доацаш ерригача общественота декхар да. Из дехар кхоачашдара тIаензье ёза вай вай уйла.

А. ГОЛЯДКИНА,
Гор. Грозноруа № 2 йолча юкъера школа хьехарх.

ТIЕХХЬАРА ГУРГАЛ

Школа цхьоалагIча сменагIа дешна ухача беррийча дешархоша тоьш цаи 8-ий выпускной классан дешархой хьалхарчу тIехьагIа урок гургал хургболаш. Цу гIулакха хьалхе а кийчбена баьккабар уж.

Ши урок яьнначул тIехьагIа бIаьхьа теха гургал хоз дешархошта. Беррига цхьоалагIча сменан тоьш цаи 8-ий выпускной классан дешархой хьалхарчу тIехьагIа гургал хургболаш. Цу гIулакха хьалхе а кийчбена баьккабар уж.

Цхьа урок яьнначул тIехьагIа бIаьхьа теха гургал хоз дешархошта. Беррига цхьоалагIча сменан тоьш цаи 8-ий выпускной классан дешархой хьалхарчу тIехьагIа урок чакхдоалача хана Ленина пикшинк долча а дахе яязап доаг бераша. Цул тIехьагIа: «Дуо буьоаха вена бабча санна дуьнен тIа дика, хIаьта Ленино дацъа тайпара Даьлена гIулакх дезаьле дуо буьоаха бераша.

Торжественни линейка хьалад школа заавуча Эдьмурзиев Азматгире Ийбаг.

—Сихха чакхдалъаьар 8 шу. Хlанз доккхий хиннад шо. Кастта эгIгара хьалхана экзаменаш дIайолалургьа. Сай а школа беррига хьехархой а цIеношгIа дог тIара ца а жоаш, доаг болаш ах шоана сурца экзаменаш дикен тIехдикен дIайла, — йоаг хо.

Дlало къамьалаш ду хана эгIгара боккхагIболча хьехархоша Гатагова Заира Дафасевна Борлиева Заира Мурадиг Егоровичаи кхы-чарш. Цар а лоаца бъьккхар каста-та экзаменаш дIалаа сацаяьта.

8-ча классей дешархой цIеношгIа къамьалаш ду тIехдика дешан чакхбаннича Долгиева Тайшатас, Долгиева Сонис, хлачар.

Доккха барлах хилла шоайла, тха къамьалаш доьхкорой. Еригча экзаменаш тхоай махкала дикен тIехдикен дIаала хьожарга тхо, яхаш дуьнен дешархоша.

Подкласспика дешача беранна экзаменаш ду 8-ча классийна деша бабIачарна.

Хlаьта шоай дергIана совгIаташ ду выпускной классей дешархоша хьехархоштен подкласей дешархоштен.

Укх деношка хиннача педагогически совето беррига дешархой дIатIабитар экзаменаша.

Хlанз цхьоалагIча школе хургболча эгIгара хьалхарча экзамена консультацеш дIайолаенай

Р. ШАКРИЕВА,
Долаяха - Юртарча юкъерча школа директор.

Чехословацки школьникий вазхар спорт хIара шу массаза доаладе дукхагIа юкъейоагIа. Физкультурин залашка, нек деш йолча бассейнашка, адара долча пакъьлгашка, дижин трассашка хан - хlанхьа ешболча занятеша новкъостад ду меххарашгеи кагийча нахан унахIелнен низ болашш хьакъе.

СУРТА ТIА: пражски цхьан школера нек дг дассейн.

ЧТК-ТАСС сурт.

СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ

ЯХЬАШ ЧАКЪЬЯННАЙ

Самарайнахь гIуллакхдоаг шахматин клубе чакхъьалъер республика шахматин чемпионата тIехьъьа-ра тур. Чемпионате дьлаяа латтача А. Хайтен В. Брюзжинен кIеи е цхьацца оно пхьаьхар. В. Дженадар - Адиева, Хь. Ведяжева эшлабир А. Сумкинан. А. Пашаевн. тIехьъьара туре ишшта котало пхьаьхар. Г. Исмаилова О. Шнейловгарен Г. Гордиенкоос Р. Алимовгарен.

Цу тайпара, республика чемпионате прача къоьсаме котало пхьаьхар Грозненски шеседкъьта ишшта-гIа студента Хант Александра. Ийиттанех ишшта очко пхьаьхай по, пIаьхьхза а эша а ца эшаш, Республика шахматин теорин дика йовзаш, хIаьта котало-на бодача новкъа къоьсам лоатта-бе хоьшт-могодашца ше ца-вар.

ШолгагIа мотгиг яьккхар «Гипрогазнефта» болхзоно, спорта мастерала кандидат волча Бромогин Владимира. Цун цхьаьтта очко - РСФСР автономни республикин шахматин команда дожьъашло хина хилараз тарра, шийх сов бIубенна лайзар из. Цудухьа пхьаьхна йолча партеез шиъ торнеп вогIа лайзар.

КхоалагIча мотгиге ва СМУ-8 электрик Мельхуминц Николай. Итти ахи очко пхьаьхха Николай эгIара дикагIа лайзар мастерала кандидатагIа норма а пе цхьанне мара хьоачашъьъяш.

Призовой мотгиган яьха кхоккхе а шахматаст «Труд» ДСО чувоагIаан ва. Парех хьалхарча шинне боьхо яьккхай Россе зональни яьлшна дика лаьа.

Чемпионате ДIаьхьIеп пхеллагIен мотгиган яьхай «Локомотив» ДСО чувоагIача мастерала кандидата А. Сумкинен, «Уроженец» обIедена чувоагIача В. Дженадар-Алиеви.

В. ЛАНСКОЙ.

* * *

ФУТБОЛ

Селхан С. Орджоникидзе пIеранча стадионе СССР футболан чемпионата дергIанарча туре «Терек» долаш хилар Пятигорскера «Машук».

Шаккхе команда дукхъьача хана шоайла дика йовзаш дIадала юхьъышнарча минуташка деза гIоне дика спортсмен хьоаса латтаьш дIадолалуьда из пIелшагIкхетар чакхдалалларг сакъьдаме хилар хьежаргага.

Матча бен минуте гроозненца-на гова йолаяь комбинаци чакхъьлар Желябовске хьаьшй нейлаиика хьалхара бергар чу а тохкап. Цул совгIа хьалдаче тайпа 20-на минуте шоолгIа бергар чу техкар «Терека» капитана Якушкина из. Хlаьта хьашшна гроозненгIа нагIарашка — пай. Хьалхара тайм чакхъьлар счет 2:1 а йолаш.

ШолгагIа тайм а дIайолалар «Терека» атакашца. Царех шиъ — 55-на минуте Мижеева 66-на минуте Якушкинен бергадеш тутохаш чакхъьлар.

Ишшта счет 4:1 а йолаш «Терека» футболистнна йиззз котало а йоаккхаш чакхдалар из пIелшагIкхетар.

М. САЛМАНОВ.

Доазол дехьара

ШИРАЧА ЗАМАН ИЙРЧАЧА ГIУЛАКХАШТА ДУХЬАЛА

ЭГIАЗАЛ ДЕГ ЧУ А ЕЛЛА

Пригородни района «Чермен» яхача колхоза шоолагIча трактории бригада механизаторгашта хьалхашка хьалъэттар балхзга гIоллара цар новкъост.

Из ва Борзиев Эламарай Яхьъя. Укхаза вагIа из а, вокъавенз, салъвазалин, дувладеннача кулгана мерегIанг а хьастадеш, шийна раьза боацаьу новкъостий бIаьр бIаргга тIа ца оттийга гIерташ, дехьа - сехьа лекх цо ший бальдийбза бIаьргаш. Сеззан а тIехьа кхыча тайпара вовзар цIарна из. Дика механизатор из Яхьъя. Колхоза правленне член, юрта Совета депутат ва из. Локхал дора цер пунах. Сел дукха та а боацаьу юртарча культура. ШагIа еррига юрте, дукхъача кхамех латтача колхозин дезало тIоаггIа безбах бийнар къьстеран духхьехьаш бен цун боккха йиззз.

ТIаккха пIаьхха тахан царна хьалхашка хьалъэттг дег чу эгIазал йоаллаяь шар кхоабалдаьна ма-хара лардацаш, вай сеззтеча-мовзала тIаккхIда из Яхьъя. Хьалъэтт дукхъача шерашка пе дег чу йоаллаяьча, хIанз хийша тIаьгчаьнначул напиноалимзма хьаж йоаллаяь уйлаша.

Цхьабахьа, вай дерриге а хьалъэнна денз долчча тайпара дувзаденна из. «Ленинское знамя» яхача гIоне-городни районни газета редакце кийч а яь аранккха лаьрхIэп йIс кхамех йола пас яьжарий санна кхьаьгаш боахкача «Чермен» яхача колхоза тахлапара вахарах йола материал. Дика хургдар, яьнна хийтар редакце, колхозчоех цIьаяне кулг кIад а долаш из арахьъча. Колхоза паркюма секретара А. Г. Двуцева ца пIаьгIа могабир механизатор Борзиев Яхьъя. Из иу сахьат йолча хьаьа.

Ишшта 1972 шерра 30 декабре «Ленинское знамя» яхача газета тIа йоаьлаш «Чермен» колхоз механизатора Я. Борзиева кулг а портрет а тIадолаш йола «Улуг доттагIий хилча» яха статья.

Цун хьалха цу механизатора Ахтоаш гIалат ца доьлараьх. Массанна а дег чу вижар из, хIаьта олха колхоза правленне членала оттавер, юрта Совета депутатгIа-ка хержар. Цудухьа, тхоай новкъост ишттал сиха лаьллчи хьалаьх гIаддаха дар тхо. Хlанз вIалаца дага а доачаш ер кхы-даьл.. А ишта хила йиш йолаш хоши иш йоаьх по. Шийга ца хоатташ хьалъэнна кепатехан я, яхаш дувл.

Цхьабакъьа, Борзиевна «новкъалар-м» кхиметтел из а ца. Тахан юрта латтача - гIулакхий бабча маьха раьза вай из. Дlаха а когега дар керте доалалур шо. Ший портрета кIад йолла хьалъ «бакъдар» яхаш лорра цуьна, масала, сендухьа а мишта а бобаьб цун вежарий. Из а цо хьалъгалувза кхиллаяь а гIаьр цIаьр хьалъоьх дукхъача факташа.

Борзиев ше а тIехьагIа чулаарал а дъь чех тайпара дийнар из. Долчча бесса лоалалур из цун дешашш: «Са цаI мара вокха вогIа Зазиевий Мусейн шитта «Чермен» яхача колхозе болх беш ва. Лакхе цIи яьккха Муса мара кхы вежарий бац са, хинна эъъ вокха, цIьаьгIа, - уж кIеи болаш баьйаб 1944 шу хьатIаккхачле, хIаьта сон Мусейн цIиъ цхььъаьнаш. Са гаогарча нахах, из бувзаш-на цIьаьн тайпах Гаьза ба, цхьаьха сар вийнаяьн цхьанне ца.

Гучоу, во ца цун гIулакхан, нагахь санна, гучуяьлеп нашнолализм йоаллаш доаа ше пIелекхаш шийна хетараш бакъде а гIерташ, цIьаьхьаьга а ше лаьмлуьча харцонна чу бакъдараш хоамаяччаьа лаьяна да воалаш хиннаьлге.

Кхетаде хала дац цо ший письме-та тIа дувла яхьлоа «Ленинское знамя» яхача газета тIа йоаьлаш цаI вийлаш «Вокха» ше, белгалга яьча, бригадира Тарковех Султана.

— Хорцадо сеона яздуо Iа. Яхьъя? Массане Iа ях, хьа вошш Муса колхоза паркюма секретара Дзуцева балхаза дIаваьккхаш. Сона ма хой из, Муса инженераца кхоъза а вена, хIаьта а ваха ше бIаьргаш дIаваьлийга.

Гуш дар бригада коллектив хиннича хIаманна оьхьа йоаллаш а шех ювалаш а хилар.

— Яхьъя бригде вешача хана, яхаш дуьзи бригадира Дулаев Сергея, — оаха цIена трактор елар цуьна, хIаьта загаяь пхьаьгара а дар цун механизатора Ахтоаш гIалат ца доьлараьх. Массанена а дег чу вижар из, хIаьта олха колхоза правленне членала оттавер, юрта Совета депутатгIа-ка хержар. Цудухьа, тхоай новкъост ишттал сиха лаьллчи хьалаьх гIаддаха дар тхо. Хlанз вIалаца дага а доачаш ер кхы-даьл.. А ишта хила йиш йолаш дац из сона хетаргаьх. Цхьанне воча хьехама мукъьаргIа захав Яхьъя. Селлара цIьаьхьа хуттабан йиш йолаш вацар из.

— Вай сайна газета тIа Борзиева кулг кIад а латташ статья араьхьначча хана, — яхаш цуьш механизатора Кусов Шамила, — дег тIара дика нийтталар тхоьга. Нийса хьалъехкал шига вай вазар. Цул тIехьагIа, вIалла дага а доацаш, яздаь, массанех а метхкIалаш дуьзиш да ьъна мара кхыча тайпара дика йиш йоаццаш дола из письмо. Вайна дуккхача хана денз дика вовзаш волча, вай тешаш лоарIаш волча цу Яхьъе из кIад хиларах тешхала да.

Эйса яьккхача хана пачхьа-ьа зама а яйзай сона, — хьалIотт яьнначул колхозан Баснев Заказ, — цудухьа шоаш маларра а вIаш нийсе йиш я сога, лоаларошта белгала мерза доацаш хинна из вахарг нисдеш дIаоттавер. Цудухьа хьатIаха, пийсе хIаманна тайпа мот долалалинзер пурга. Кхметтел цу дена маIан буо а ган цунна. Цхьан денз тIа сен чIаг, цунна письмо хIоттийна цIьаьнна хьалхадаккхаза дIа-заш да.

Вешта а вар Яхьъя собране новкъостаята хьалхашка латтача ган унзарвашна, — дог тоIлена, хIаманнага из цхьанне а т1ёаргга цо вайначча тайпара хуттабанна.

Хlанз тхоьгара, шовзткъе аттIагIа шерашт хьалделлнаш Борзиев Яхьъй, вокхI бер ше воо-воо пхеа цIьаьнна хьалхадаккхаза дIа-заш да.

Вешта а вар Яхьъя собране новкъостаята хьалхашка латтача ган унзарвашна, — дог тоIлена, хIаманнага из цхьанне а т1ёаргга цо вайначча тайпара хуттабанна.

Хlанз тхоьгара, шовзткъе аттIагIа шерашт хьалделлнаш Борзиев Яхьъй, вокхI бер ше воо-воо пхеа цIьаьнна хьалхадаккхаза дIа-заш да.

Вешта а вар Яхьъя собране новкъостаята хьалхашка латтача ган унзарвашна, — дог тоIлена, хIаманнага из цхьанне а т1ёаргга цо вайначча тайпара хуттабанна.

Хlанз тхоьгара, шовзткъе аттIагIа шерашт хьалделлнаш Борзиев Яхьъй, вокхI бер ше воо-воо пхеа цIьаьнна хьалхадаккхаза дIа-заш да.

АФРИКЕРЧА МАШАР БЕЗАЧА КЪАМИЙ ФОРУМ

Кастта Бамакорча «Амите» яхача гостиницо конференци-залехь сеззарга Малийски-чIогIерчи Центральни Африка машар безачи ниийй виккалий совещани.

Цу тайпара совещани вIашагIкхетар тIехьарча малийски борт ишшта-тIехьбаьнабар Дерригдуеи Машара Совета делегацинен машара тIехьарча малийски болама биозос хьалхоан Дерригдуеи Машара Совета делегацинен машара тIехьарча малийски болама биозос хьалхоан Дерригдуеи Машара Совета еррига зачиош. Мале бежке бу Антоан. Мозамбике, Гвинее (Бисау) бокъо йоацаргаи леладелл бола португальски карателаш, кхайкхор африкански континента къьлбаьхене расистски режимашта дуьхьала латтача патриотишпара солидарность.

— Шеко ца, — яьлар машара тIехьарча Малийски болама бо-рона керте латтача Мамаду Сакос, — вIашагIкхетар Малина я еррига Африкина а боккхача лоарIаме хургларах.

Бамако хургIола совещани машар безача чиизй московски конгресс гуьлъяна хьаштлаош шоайш хилар хьалъкхача къамий а дуьнен калъьшта кхъерга а организацейн болламий болх, боаржабаргахь баьккха лоарIаме практически ца санна ларкIа мегарийлаш а.

Ю. ВЛАДИМИРОВ,
АПН соб. корр.

Бамако.

ТЕЛЕВИДЕНИ

29 май

ХЬАЛХАРА ПРОГРАММА:

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Кердалдараш. 9.4 5— Всебоца телевизи. Малабогучча погранични гIенан округа нилен хьалхарен ансамбла концерт. КIезигга передача. 10.30 — М. Горький «Из дна» яха фильм-спектакль. 13.40 — «Ланхера погранични» Московски лакхера погранични командни Краснознаменни училища курсантий конкурс. 16.15 — Передачай программа. 16.20 — «М. Шолохова произведенеи — искусство». «Литературах бола зангалла» передача. 17.00 — «Состайнсе». Хlамитача берашта долаа передача. 17.40 — Киноурока. 17.50 — «Пхьа - IIлагIайче - гIолла». Информацинон программа (урсийн гIлагIайла мехтала). 18.10 — Миллионий дешнийн университет. 18.40 — Болгорагаьча тесхьаделе передача. 19.00 — «Хlа». Информацинон программа. 19.30 — Всебоца телевиденн. Футболах йола СССР чемпионат. «Спартак» — ЦСКА. 21.30 — Г. Немченко. «Моарпал хилла хьапо». Галочкин. Телевизинон спектакла премьера. 23.00 — Кердалдараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА:

19.30 — Пурнен - халкъаьната кхъерга хьал (вокхI мехтала). 19.45 — Шоана, бераш. 19.55 — «Безама драма» яха художественни фильм. 21.15 — «Киноп хIанзара хIинк».

30 май

ХЬАЛХАРА ПРОГРАММА:

9.30 — Передачай программа. 9.35 — Кердалдараш. 9.45 — Всебоца телевизи. Берашта, «Хьаьбола, фьаьг». 10.15 — «Гешан». Телевизинон очерк. 10.30 — Немченко. «Моарпал да хьогI». Галочкин. Телевизинон спектакль. 12.00 — «Мишгал вай, хай-волюбов». Годеочок. 12.30 — Концерт. 13.00 — Всебоца телевиден. «Казахстина хьайбан лоарIаме» Документальни фильм. 16.15 — Передачай программа. 16.15 — «ХьатIа бIаьргаш йола беседа. «Венгрий хьаьжанна салаIеп». 16.45 — Спортивни хIинка. 18.55 — Пешахохьта Фидель. 17.15 — Маркизи-лопинен дуьзи тIа революционни хIинкашна хьалха йолаш лаьа лоарIаме цун мегIагIа (гIлагIайл мехтала). 17.30 — «Хьана тIехьаюс предприятие». Курски турбинни комбинатах долу дуьнен. 18.00 — Кердалдараш. 18.10 — Волгоградски телевиденин передача. 18.30 — «Катюшан спортивни программа» 20.00 — «Лермонтов — художник». Передача Ю. Н. Андропинена. 21.00 — «Хlа». Информацинон программа. 21.30 — «Театран хьажарг». 22.05 — Кердалдараш, передачай программа.

II ПРОГРАММА:

16.00 — «Коммунистан хьалха латт» (вокхI мехтала). 18.10 — Документальни фильм. 18.20 — Телевизинон агитгруп. 18.35 — Книжкурна. 18.45— «Почт-IIлагIайче гIолла». Информацинон программа (урсийн вокхIгIа мехтала). 19.05 — Концерт. 19.30 — Спортивни хIинка. 19.40 — Концерт. 20.00 — «Культурен вахарах». Телевизинон журнал.

РАДИО

29 май

6.30 — Юртарча хlара (урсийн мехтала). 6.45 — Хоамаш. 6.55 — Хlотта. 7.20 — «Грозненски рабочий». — Комсомольское племя газетий обзор. 7.26 — «Сердало» газета обзор. 8.10 — Передачай программа. 8.25 — «Школа, производстве хьалха латтарашт». Концерт (IIлагIайл мехтала). 10.00 — Хоамашта хьакъдоаш. «Бокъонца йолаш бола а хьарц йоаь а демократи-ческа беседа (вокхI мехтала). 10.15 — Искусте болаш (вокхI мехтала). 10.30 — «Клоп барон» хьарнат долаш. Режим — производстве закон» яха корреспонденци (урсийн мехтала). 10.45 — «Гордо» яха газета обзор (урсийн). 11.00 — Керда хоамаш (урсийн мехтала). 11.15 — Керда хоамаш (вокхI мехтала). 11.30 — Керда хоамаш (вокхIгIа мехтала). 18.27 — Керда хоамаш (гIлагIайл мехтала). 19.30 — КегIгой хьаьжа (вокхI мехтала). 20.00— «Дай-мехка музыкальни вахар» яха радиожурнала (вокхI мехтала).

30 май

6.00 — «Грозненски рабочий» газета обзор. 7.26 — «Ленинан некъа» газета обзор. 8.15— Хоамаш — госсете гIолла, 8.15 — Передачай программа. 8.25 — «Къьзаттанан хьаста латтенарца». Концерт (вокхI мехтала). 8.45 — «Партийни пропагандан литературица яха корреспонденци (урсийн мехтала). 10.00 — Къьлбаьсена Атлантически океанан. Концерт (урсийн мехтала). 10.30 — Юртарча вахар (вокхI мехтала). 10.45 — «Пхьа - IIлагIайче - спортче. (гIлагIайл мехтала). 18.00 — Керда хоамаш (урсийн мехтала). 18.15 — Керда хоамаш (вокхI мехтала). 18.27 — Керда хоамаш (гIлагIайл мехтала). 19.30 — КегIгой хьаьжа (вокхI мехтала). 20.00— «Дай-мехка музыкальни вахар» яха радиожурнала (вокхI мехтала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллен Грозненски хьехархочун ворхлаш а йолаш, къьлбаьсарча районашка юкъ-юкъе доIа а делхаш, дIа а къьжъьа-ш, малхбузехьара секунде 5—9 метр, ин къьжъьача хана 10—14 метр чIогIа муг а хьекхаш ха хилд а фегара температура республике гIолла 22—26, Грозне 24 — 26 градус йIовхал йолаш хилар.

Вешта гадаккха цхьа саг а корраваш Борзиева. Из ва бригада бухгалтер - экономист Богатырев Иеронид — декхарг обIедениган йолаш а хIаьта, по ше эгIачех, политэкономехь философех дика кхеташ а вола саг.

Богатырев. Исполина собране къамьал деча хана хаттар отт: «Обозаш кIиней когий халлаеташ» яха бахьан долаш дерригача маьхьй луьненна раьза вокхашна волга саг - вокхал-теш Борзиева кулг кIад а латтар районна газе-та тIа ярашлена доттагIах хетта-дешш ийзеш йолча статья ца езенна?» Из вокхал-теш шиъ муьхьагIа доацаш кулгача болх болабаьрзо? ШоолгIа дог тоIлена ше ца-хьаьжа йола уйла. Борзиев ше, ше ыхачех, цхьанна а сагго цIакха а цIалатар цIа ван.

Борзиев цIалла а вокхаш латтар боьхьонца малаш тхоьга оанат-дар. Цхьабахьа, из хьатIаха ховрдеш уж масалта хьежача а. Ший письмо тIа Яхьъс доагIача а цо доагIача яздьъя «реабилитинъ» яхача денз шийна вокхашна ца-хьаьжа йола. Цудухьа хьатIаха, пийсе тайпа мот долалалинзер пурга. Кхметтел цу дена маIан буо а ган цунна. Цхьан денз тIа сен чIаг, цунна письмо хIоттийна цIьаьнна хьалхадаккхаза дIа-заш да.

Вешта а вар Яхьъя собране новкъостаята хьалхашка латтача ган унзарвашна, — дог тоIлена, хIаманнага из цхьанне а т1ёаргга цо вайначча тайпара хуттабанна.

Хlанз тхоьгара, шовзткъе аттIагIа шерашт хьалделлнаш Борзиев Яхьъй, вокхI бер ше воо-воо пхеа цIьаьнна хьалхадаккхаза дIа-заш да.

Вешта а вар Яхьъя собране новкъостаята хьалхашка латтача ган унзарвашна, — дог тоIлена, хIаманнага из цхьанне а т1ёаргга цо вайначча тайпара хуттабанна.

Хlанз тхоьгара, шовзткъе аттIагIа шерашт хьалделлнаш Борзиев Яхьъй, вокхI бер ше воо-воо пхеа цIьаьнна хьалхадаккхаза дIа-заш да.

Вешта а вар Яхьъя собране новкъостаята хьалхашка латтача ган унзарвашна, — дог тоIлена, хIаманнага из цхьанне а т1ёаргга цо вайначча тайпара хуттабанна.

Хlанз тхоьгара, шовзткъе аттIагIа шерашт хьалделлнаш Борзиев Яхьъй, вокхI бер ше воо-воо пхеа цIьаьнна хьалхадаккхаза дIа-заш да.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

Будапешт.

Интервал ЗАЛАН,
венгерски журналист.
(АПН).

ТХА АДРЕС: 364051 г. Грозный-51, Ленина улица 11 (3-ГIа этаж) Телефо наш: редактора — 3-44-06; редактора зам. — 3-39-11; бехктохкама секретара—3-34-38; партийна вахарен культурин отделий—3-61-46; промышленности отдела — 3-42-30; юрта бохкама отдела—3-42-28; письмой отделех бухгалтереи — 2-60-71.

НАШ АДРЕС: 364051 г. Грозный-51, ул. Ленина 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-06; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем и бухгалтерии — 2-60-71.

Газет продукци шинна-рен, фотн, шоатгин зе-ношна.

СФ05139. «Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект 7/84. Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции 7/84. Заказ № 4096.